

V torek, četrtel in zoloto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vsa leta 2 gl. — k.
za pol leta . 4 . — .
za četrt leta 2 . 20 .

Po pošti:

Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta . 5 . — .
za četrt leta 2 . 60 .

Vredniti in opravičeno
je v gospodskih ulicah
(Hörrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskata 1krat.
5 kr., če se tiska 2krat.
4 kr., če se tiska 3krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačat
kolek (stempel) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi pa se blagovoljno
frankujejo.

Št. 13.

V Mariboru 30. januarja 1869.

Tečaj II.

Čehi o zedinjeni Sloveniji.*)

II.

Velika je moč materialne oblasti, večja pak je moč ideje. Moč ideje je vrgla ob tla nektero tiranstvo, podrla neizmeren broj predsodkov in vraž. Kakor rja pregloje s časom trdo železo, tako se rojena in splošna postala misel povzdigne s časom do dejanja. Tako se je tudi med nami Slovenci rodila misel: zedinimo se, misel, ki se je marsikomu zdela neizpeljiva, in kateri misli odmajuje morda še marsikdo celo med nami. Vendar na vodilu zgodovine in svetovne skušnje si moramo iskati hrabrosti, in pogumno dalje koračiti, ideje pri vsem delovanju ne izpred oči pustiti, temuč skrbeti, da jo ves slovenski narod na svojo zastavo zapiše. Potem pač mogoče, da izpeljave še čakamo in čakamo, naposled pak se bode vendar moralo računati tudi z našo tirjatvijo in z enoglasno željo slovenskega naroda.

To je stališče slovenskega naroda, in na tem mora ostati, tudi če se mu vse protivi, ker spoznanje je nam blizu, da smo kot narod izgubljeni, da kot narod nobene veljavne moči ne moremo imeti, ako smo razdrobljeni.

Koliko bolj se nam pa mora pogum povikševati, koliko bolj moramo spodbujeni biti, ako vidimo, da zapreke ne rasto, temuč se vidno manjšajo. Ravno pred nekoliko dnevi je po časopisih šel glas o obnovljenji Ilirije, katero smo zaznamovali kot prvi korak do našega namena. In ako ni bilo pičice istine na vsej stvari, nekaj je dobljeno za nas že s tem, da se javno vprašanje diskutira, čemur mora podlaga in vzrok biti le spoznanje, da naša tirjatev ni tako nemogoča, kakor so nam nasprotniki dokazovali, pa ne dokazali.

Kot eno drugo za nas kot Slovane jako važno zapreko se nam je stavilo, celo od naših voditeljev (?) to, da Čehi, naši naravni zavezniki ne bodo nikdar s svojim glasom pomagali, da se ustvari zedinjena Slovenija, in sicer zaradi tega ne, ker bi bili v principu navzkriž, mi za narodno, oni za zgodovinsko pravo. Od strani naših zastopnikov, kateri so svoje trepetlikovo in bojzljivo politiko morali s čim pokrivati, kateri si niso še dozdej upali za zedinjenje Slovencev glas povzdigniti, govorilo in ugovarjalo se je nam večno da Čehi niso in ne bodo za našo tirjatev (Prosimo č. bralce da o tem preberó še enkrat prvi članek št. 10. našega lista). Veselilo nas je, in veselilo je gotovo vsacega Slovenca, ko smo brali v glavnem českem časopisu: „Naše listy“ — da Čehi naše prvaške trepetlikove ustavo- pa ne slovenoljubneže sami dementirajo in opravičenost naše zahteve potrjujejo. Če so se tudi naši zastopniki na Dunaji dejansko ločili od Čehov, slovenski narod in slovenska inteligencija se ni z njimi nikdar ločila, temuč slovenski narod je misel ohranil, da le slovanska politika nam more varovati narodni obstanek, ter da gorje naši narodnosti, ako se ločimo od slovanskih bratov. Hvaležni smo bili torej Čehom za to izjavo. In preverjeni smo, da kar smo v „Naših

*) Glej našega lista št. 11.

listih“ brali ni mnenje posameznega žurnalista, ker vemo da je českega časopisja glas tudi glas českega naroda.

Da si nismo v nasprotju s Čehi, ako stojimo na narodnem pravu, ker ni zgodovinsko pravo za nas nobeno pravo, temuč v nebo kričeca krivica, spoznajo Čehi z istim razlogom, kakor mi, ako pravijo: „Pri Čehih in drugodi je treba pozornost obračati pred vsem na historično pravo, pri Slovencih, kjer tega prava ni, na prirojeno, na pravo jezika in rodu. Tudi to pravo je dovolj važno in zavest tega prava med Slovenci dovolj živa, da bi se mogel na njegovi podlagi stvariti samopraven državni organizem. Narodna in državna enota avstrijskih Slovencev je pa razen tega tudi program popolnoma opravičen, kajti z obzirom na posebne zemljepisne razmere Slovencev je mogoče ustreči mu brez vse škode, ki bi se sosednim narodom nobena ne godila.“ —

Radovedni smo, kako se bodo naši narodni veljaki, državni poslanci, tirjatvi našega naroda po zedinjenju Slovencev nasproti od sih dob zadržali. Radovedni smo, če se bodo zdaj, ko jim je glavni argument odpadel, javno oglasili za program slovenski, katerega je naš narod v treh ogromnih taborih, in katerega bo na spomlad po vseh taborih sprejel. Tu bomo imeli le eno besedo do njih: ali sprejmite narodove resolucije in se poganjajte zanje, ali pa — odhajajte. Žalostno je dovolj in bridko, da se z nekaterimi naših zastopnikov ne razumemo.

Tiskovna pravda „Slov. Naroda.“

(Dalje.)

Tožba se menda posebno spodtika nad stavkom, ki pravi, da so Nemci „mešali apno namesto z vodo z našimi solzami in z našo krvjo.“ — Mislim, da mi izobraženemu človeku nasproti niti ni treba razlagati, da so te besede le oratorična figura, navaden tropus, kakoršnih se mora posebno častnik posluževati, ako noče presuhoparno pisati, in še kaj bralcev imeti. Prepričan sem, da ni nobeden mojih bralcev mislil na apno, ki bi bilo zares s krvjo in solzami omešano. Pa ko bi hotela tožba prav iz besed krivdo izveliči in te porabiti, našli bi se morebiti pripomočki, s katerimi bi se dal ta stavek tudi prav po njegovih besedah zagovarjati. Če premislimo surovost onih časov, o katerih stavek govori, gotovo je prav verjetno, da so se delavci pri zidanji gradov marsikdaj krvavo mučili in trpinčili, in da je marsiktera kaplica krvi, pa tudi marsiktera bridka solza med delom mučenemu kanila v vodo, s katero je apno mešal. Sužnji delavci so se sploh surovo trpinčili, ne le tam kjer je bil Nemec gospodar in Slovan hlapec, ampak tudi tam, kjer je Nemec gospodaril nad Nemcem. Naj le omenjam na na oni oddelek Schillerjevega Wiljem Tella, kjer opisuje zidanje cesarjevega grada v Švici. — Na dalje omenja tožba stavek, ki pravi, „da so Nemci tako moralično uničili Slovence, da je z Nemci vred divjal proti rodu svoje matere in pomagal tlačiti ga.“ Da je med Nemci in Slovenci zdaj politično

Listek.

Pismo iz Prage.

(Konec.)

V Pragi stanuje domačinov in tujcev nekaj malega nad 170.000 ljudi in sicer je med temi 58.1% Čehov, 32.3% Nemcev in 9.6% Židov. Čehi stanujejo po vseh oddelkih mesta. Nemci večidel v Starem mestu in nekaj po drugih oddelkih; Židi v Jožefovem ali v židovskem mestu. — Po veri je po zadnjem številenji l. 1857. med domačimi 63.621 katolikov 405 luteranov, 194 reformiranih in 7706 židov.

Ko bi hotel naštevati posamezna rokodelstva, obrtništva in njih izdelke, vzelo bi mi preveč časa in prostora, torej le v kratkem povem, da je v Pragi in v predmestjih čez 7500 rokodelcev in obrtnikov in čez 4300 kupčevalcev, ki plačujejo vsi skupaj čez pol šest stogoldinarjev davka. Med temi so Čehi večidel obrtniki in Nemci večidel kupčevalci. Posredki k materialni podpori so: česka hranilnica, založne karlinska in smichovska, založna pražskih rokodelcev, česka eskomptna banka, hipotekna banka; mimo tega so se 2. filialke in sicer ena eskomptna narodne banke na Dunaji in ena c. kr. priv. zavoda za kupčijo in obrtnijo. Zraven teh zavodov je še česka zavarovalnica zoper ogenj; in ravno zdaj se snuje nova česka kreditna banka.

Bolj obširno, če tudi le kratko pa hočem naštevati zavode izobraževalne, in med temi najprvo učilnice.

Praga ima svojo vseučilišče in svojo tehniko: oboje sem že poprej popisoval. K vseučilišču naj prištevam še te-le zavode, in sicer spadajoče k dravoslovski fakulteti: Zbirka anatom. preparatov, anat. — patologični, fiziologični, in kemični zavod, 2. kliniki porodniški, klinika za očesne bolezni, klinika kirurški i. dr. — Srednjih šol je v Pragi 11 in sicer: Staromeška gimnazija s českim podučnim jezikom, malostranska gimnazija z nemškim podučnim jezikom. Novomeška gimnazija z nemškim pod. jezikom; nižja realna gimnazija, 2. viši realki, ena z nemškim druga s českim podu-

čnim jezikom; 4. nižje realke in sicer po eno v starem, novem židovskem mestu in na Mali strani, in viša dekliska šola s českim jezikom. — Niže šole se dele tukaj v glavne, farne, in trivialne šole. Glavni šoli ste dve, ena s českim jezikom v Novem mestu, in druga z nemškim na Mali strani. Mestnih glavnih šol je 5 za dečke in sicer 2 česki, 2 nemški in 1 židovska, in 3 dekliske nemške šole. Farnih glavnih šol je 5, 4 česke ena nemška. Trivialnih ali ljudskih šol je 16. Zraven teh šol so še omeniti: šola za gluhoneme, viša kupčijska šola, akademija umetnosti, konservatorij godbe, orgelska šola (privatnih šol za godbo ni nič manj kakor 42), ia telovadne šole „Sokola“ in „nemških turnerjev“. Humanitetnih zavodov je 16 in sicer bolnišnice in enacih zavodov 9. in 7 zavodov za revne, sirote in enake.

Društve je tukaj mnogo vseh vrst. Med gospodarskimi in obrtniškimi so:

1. C. kr. deželno-gospodarsko društvo, izdava tri časopise: „Hospodarske noviny“, „Centralblatt für die gesammte Landescultur“ in „Wochenblatt für Land- Forst- und Hauswirthschaft“. 2. Obrtnijsko društvo. 3. Sadjerejska družba. 4. Ovčarska družba. 5. Svilorejska družba. 6. Kupčijsko društvo „Merkur“. Razen tega je še mnogo družeb narodno-gospodarskih. Med omikalnimi društvi so: 1. Kral. čes. společnost nauk; 2. Društvo českega muzeja; 3. Matica česka. 4. „Lotos“. 5. Društvo českih zdravnikov (izdava „Časopis českých lékařů.“) 6. Pravniško društvo (izdaja časopis „Pravnik“). 7. Društvo praktičnih zdravnikov (Verein praktischer Aerzte) (izdava časopis pod imenom „Wochenberichte“). 8. Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen (izdava periodični časopis: Mittheilungen des Vereins itd.). 9. Česko historično društvo. 10. Česko akademsko bralno društvo. 11. Lesehalle der deutschen Studenten. 12. Društvo č. inženirjev in arhitektov. 13. Amerikanični klub, društvo českih gošpej. 14. „Isis“ društvo českih kemikov na tehniki. 15. „Oul“ društvo českih delalcev i. dr. Skoraj vsak stan ima svojo izobraževalno društvo.

Iz med društev za umetnost naj omenjam te-le:

1. Društvo domoljubnih prijateljev umetnosti (ustanovljeno od českih plemenitajev); ima načelo pospeševati upodobovalne umetnosti. 2. Žofinska akademija pospešuje petje in godbo klasično. 3. Društvo za povzdigo česke

naprotstvo, to je gotovo, kakor se ne da tajiti, da v vrsti nemških politikarjev stoji na sto in stotine rojenih Slovencev, ki so domačo stvar tako pozabili, da so zapustili narodno taborišče in se v družbi narodnih nasprotnikov z vsemi sredstvi in pripomočki poganjajo proti svojim rojakom. Ne mislim, da bom v tej dvorani koga spreobrnil k svojemu političnemu prepričanju, kdor že ni prišel z mojim pol. prepričanjem le-sem. Česar se pa naadam je to, da se bo moje in slov. politično prepričanje na tem kraju poštovalo. Iz našega političnega prepričanja izvira politična morala: Ljubi očeta in mater, spoštuj in ljubi svoj rod, in če mu ne moreš pomagati, vsaj se ne druži njegovim sovražnikom. Ako se naše politično prepričanje in naša iz njega izvirajoča politična morala spoštuje, potem se mora poznati, da je imel pisatelj „Tujčeve pete“ s svojega stališča popono-ma prav, če je rekel, da so oni Slovenci, ki so pobegnili med narodne nasprotnike, moralno propali in pokvarjeni, imel je prav, če je odpadnikom, renegatom vžgal Kaj-novo znamenje sramote na čelo. — Naslednji stavek tožbe se glasi: Nemška kultura je Slovincem vse vzela, kar so imeli lastnega: s krvjo očetov pridobljeno domovino, prvotne običaje, zgodovinsko misijo itd. Ostajam pri besedi „mission“. Tega v vsem obtoženem članku ni najti. Če pa tožba predstavlja — kakor je domnevati — besedo „sporočilo“ z „mission“ potem ga krivo predstavlja, kajti sporočilo je nemški „bericht, überlieferung“, nikakor ne „mission“. Tu moram vendar le opomniti, da tožba, ki ima take napake že v svoji postavi gotovo napačna pota tava v vsej presoji člankovi. Gledé opombe, da so nam vzeli Nemci s krvjo očetov pridobljeno domovino, bi mi znal g. tožnik morebiti ugovarjati, da Slovani vsega svojega domovja niso s krvjo pridobili — dokaz mu bo sicer težek — pa ko bi mu tudi obveljal, dokazana mi je le zgodovinska pomota, a nikakor še ne kazenska pregreha. In ko bi mu dokaz tudi ves obveljal, to mi bodo celo nemški zgodovinarji spričali, da so Slovani tako stari v Evropi kakor Nemci, da so jih Nemci torej pregnali iz njih dobre lastnine, da je pisatelj „Tujčeve pete“ s tem izrekom pisal samo čisto zgodovino. Ravno taka je z narodnimi običaji in narodnim sočutjem. Gledé narodnega jezika naj mi bo dovoljeno le na vsakdanja skušnjo pokazati. Slovenskemu jeziku, kakor ga ljudstvo govori, očita se — in žalibog po pravici — da je neomikan, reven in ves pomešan s tujimi besedami, pismenemu jeziku nasprotniki obešajo sumnjo, da je nerazumljiv in umetno skovan. Ali po vsem tem ni popolnoma dejanskim razme-ram primerno, in ali ni smel pisatelj z najboljšo vestjo in pravico pisati, da smo izgubili skoraj svoj narodni jezik. Nam se tekoj obeša pravda, če enkrat sami nekoliko tega povemo, kar nam nasprotniki brez vse skrbi vsak dan očitajo. Tako n. pr. vsako leto beremo po časnihikih ponosne razglede, kako je nemstvo napredovalo tu ali tam, koliko slovenskih tal si je zopet pridobilo itd. Da to vsaj nekoliko dokažem, naj izvoli slavna sodnija zaslišati, kako je pisal „Fremdenblatt“ št. 250 od 11. sept. 1868 o napredovanju nemštva na slovenskih tleh. (Prevodja g. Levčnik bere:) „Vsemu temu vkljub si slovenski jezik ni mogel ohraniti svojega gospodarstva ob Dravi. Počasi a zanesljivo je pregazil nemški, kulturni jezik tudi brez podpore vladne (?) čez reko in je leto za letom mirno pridobival nove dežele. Število pomem-čenih Slovencev se je množilo, s tem pa tudi fanatizem narodnih prenapet-nežev. In čudno, kar smo videli na Českem, kar drugje, to nahajamo tudi tu. Voditelji protinemškega slovenskega gibanja so Nemci, slavohlepni fana-tikarji, prenapeti sanjači, slabe glave, za ktere ni bilo prostora v dodelanem (?) nemškem svetu, da so si pustili kot zvezde prve vrste v nasprotnem le-žišču kadilo potresati. Tomanov oče se je še pisal „Thoman“, Herman je poštenih Nemcev dete, in mladostni župan ljubljanski, dr. Ethin Costa, je nemško odgojen sin germanizovanega Italijana, ki je sam v nemški literaturi nekaj delal, in se dolgo ni mogel potolažiti zaradi „zatelebanosti svojega lju-

bega sina. — To na primer so voditelji protinemškega ter — ker je eno in isto — protiliberalnega gibanja v domišljevanem kraljestvu „Sloveniji“, giba-nja, ktero bi rado v zvezi z osurovelimi (verbauert) vaskimi duhovniki nem-ški kulturni tok zajezilo in našemu opravičenemu pohlepu po morji vrata zapahnilo. — Ali prišlo bo vse drugače. Najboljši izmed Slovencev — opo-minjamo le na predsednika naše zbornice poslancev — stojé že na naši strani, dobri v kratkem pridejo za njimi, ako se bo vlada z mirno stanovitnostjo vedela ogibati napak preteklosti in svetovna zgodovina bo čez ljudsko sodrgo prestopila na dnevni red. Neustavljivo se bo delal most, ki bo vezal z Ad-rijo nemško Dravo, most, ki nam bo dal Trst v naše roke“.

Obtoženec T. nadaljuje: „Tožba se celo na tem spodbija, da se pri-tožnje obtoženi članek, da so se nam jemala naša imena. Če sem se moral drugodi sklicavati na zgodovinsko znanje sl. sodnije, in na zgodovino samo, sem gledé imen v prijetnem položaji resnico dokazati in sicer na svoji lastni osebi. Ko se mi je pričujoča tožba izročila, svojega lastnega imena nisem poznal. Ime kakor je pisano na tožbi (Thomschitz) ni moje ime, kakor sem ga poštenega podedoval po svojih stariših, kakor se mi je pisalo v vseh spričevalih nižjih srednjih in višjih šol in kakor ga pišem sam. Moje pravo ime je moralo slavnemu državnemu pravdnstvu dobro znano biti, saj sem ga po tiskovni postavi oznanil in s spričevali o svojem času izkazal in mu ga pošiljam z vsakim listom „Slov. Naroda“. Če pa se hoče slavna sodnija potruditi in primeriti moje ime, kakor je tiskano v „Slov. Narodu“ in kakor mi ga je podteknil v tožbi g. drž. pravdnik, prepričala se bo, da se nam naša imena jemlje, in da je tožba sama padla v napako, zaradi ktere se spodbija, da smo jo grajali. Ker je v zvezi s denašnjo pravdo, hočem sl. sodniji povedati še drugo prigodbo, kako se nam véasi godi z našimi pošte-nimi imeni, prigodbo, ki je shranjena v registraturi mariborske okrajne sod-nije. Ko me je hotela c. kr. okr. sodnija v Mariboru prvokrat zaslišavati za-rad pisatelja „Tujčeve pete“, poslala mi je poziv, na katerem je bilo pisano neko ime, ktereja nisem mogel nikakor za svojega spoznati. Moja vest mi je rekla, da ne smem jemati poziva, ki ni pisano na moje ime. Nasledek tega je bil, da sem dobil drug poziv, na katerem je bilo moje ime zopet drugače popačeno, a mi ob enem zažugano, da bom plačal 10 gl. globe in da me bodo siloma tirali pred sodnijo, ako prostovoljno ne pridem. Potrebovalo je posebne vloge, da se mi je odvzela globa, da se je odstopilo od posilnega tiranja in da se mi je priznalo moje podedovano pošteno ime. Slavna sodnija! če se kaj tacega more prigoditi meni, o katerem je oblastnjim dobro znano, da sem si svojih pravic svest in da si jih moram in hočem že zaradi svojega poklica brezobzirno tirjati, kako se morajo še le imena pačiti in kazni narekovati ljudem, ki za svoje pravice ne vedo, ali pa če vedo, nimajo volje in poguma na pravem kraju in s pravimi sredstvi potegniti se za nje!

Videti je, kakor da bi hotela tožba posebno krivdo izpeljati iz iz-raza „furor teutonicus“, o katerem je brati v „Slov. Naroda“. Jaz bom po-skusil latinski izraz prestaviti in mislim, da potem besedi odpade vse ono, kar se tožbi tako strahovito dozdeva. „Furor teutonicus“ je v najhujšem po-menu strastni hlep po germanizovanji (germanisirungswuth), v naj-krotkejem narodna nestrpljivost od nemške strani in vse ono, kar leži med tema mejama. Jaz nočem trditi, da je ta strast in nestrplji-vost splošna; da je je mnogo med nami, hočem dokazati. Jaz bi razdelil furor teutonicus v dva reda: prvega bi imenoval duševnega, drugega naj-umazanejšega, telesnega. „Furor teutonicus“ se kaže zlasti po nemških časo-pisih, ki nobene prilike ne izpusté, da ne bi Slovanov grdili in zasramovali po svetu, kterim ni sveta ne družina ne osebna čast in poštenje, kterim je vsaka laž dobra, ako morejo ž njo le nekoliko mrženja proti Slovanom med

godbe. 4. Društvo za povzdigo cerkvene godbe. 5. Humanistično društvo godbe, podučuje zastoj. 6. Društvo „Hlahol“ in „Beseda“, česka pevska društva, in mnogo drugih društev pevskih in godbenih. — Za monumentalne stavbe je 1. Društvo za zidanje českega narodnega gledišča. 2. „Dom-bauverein“.

Še druga društva so: 1. „Umělecka Beseda“ ki pospešuje ne le li-teraturo, ampak tudi krasne in upodobovalne umetnosti, godbo in petje. V tem društvu se skoraj vsak dan bere o raznih oddelkih slovanske litera-ture. 2. „Typograficka Beseda“ ima načela napredek omikovanja splošnega in posebnega, in vzajemnost obdržati med društveniki.

Telovadni društvi sti prav za prav le dve, in sicer „Sokol“ in nemško društvo. Praški Sokol, ki ima v Pragi še 2 in skoraj v vsacem českem mesto svoje filialke, ima čez 900 udov, in kakor sem že prej enkrat omenil, svojo lastno hišo. Med dobrodelnimi društvi je zraven mnogo dru-štev, ki imajo načelo podpirati uboge in sirote, društvo „Svatobor“ najbolj imenovanja vredno. Ustanovil ga je dr. Palacky. Načelo mu je podpirati česke pisatelje, in ohraniti njih spominu narodu. V ta namen ima še društvo čez 40.000 gld. denarja v raznih papirih.

Čestiti bralec! Lehko si previdel iz vseh teh popisov da je Praga zanimiva ne le za Slovana temveč za vsacega omikanega človeka. Vendar so pa za vsacega Slovence posebno mišne one razmere, ki se tičejo Slovan-stva. Iz poslednjih mojih črtic si previdel, da je v Praga mesto slovan-sko ne le kar se tiče večine prebivalcev temuč tudi gledé delavnosti na narodnem polji. Število narodnih društev kaže dovolj, kdo je gospodar in komu je mar za prebivalce praške. Narod pa ne gleda k temu delanju in se mu le čudi, temveč pripomore iz vseh svojih moči k veljavnosti svoji. In to nalogo spolnjuje popolnoma. Narod se ne vdeležuje le dobrot, ki mu jih skazujejo voditelji njegovi z zavodi, narod sam dela za svoj napredek.

Kamor greš povsod najdeš v večini česki jezik, nikdo se ga ne sramuje, in kar je še več nikdo se ga ne upa zasramovati. Tukaj pa le govorim od Pražanov ne pa od onih ki so plačani zato, da bi zasmehovali kar ni nemško in kar ni sorodno s sedanjo „ěro“. Česki jezik je po vseh

okrogih domač in kdor hoče v Pragi imeti kakšen dobiček, bodi si materija-len ali duševen, mora znati česki.

Drugo leto sem tukaj, in ne sramujem se izreči, da bi bil rad doma tu, da bi bil rad ud českega naroda, ko bi ne vedel da smo doma udov naroda še bolj potrebni nego Čehi, udov, ki imajo za narod vsaj dobro voljo če moči ne. In pri teh svojih željah in prepričanjih imam le edino željo in ta je: da bi se moji rojaki sami malo bolj ozirali po Čehih kakor se zdaj in bi jih posnemali vsaj v doslednosti; in da bi se to ložje zgodilo, mislil bi, da bi slovenski študentje obiskovali više šole rajše v Pragi, kakor po nemških mestih v Građci in na Dunaji, ker tukaj nimajo le tega, da se nav-zamejo pravega slovenskega duha, temuč imajo tudi najboljše posredke k načelom njihovim. Posebno bi pa to svetoval onim, ki se obrnó na tehniko. Znano je, da je graška tehnika ničla v sedanjihl tirjavah, to morem zago-toviti iz lastnega prepričanja; dunajska pak še zmerom praške ni dosegla in je gotovo ne bode.

Mnogo zanimljivega sem povedal iz zgodovine, mnogo prijateljem drugih znanosti, naj ne pozabim mladeničev, kterih šteje „Slov. Nar.“ go-tovo veliko vsaj med svoje bralce. In tem hočem le povedati, da ne o-staja Praga za nobenim mestom kar se tiče lepih mladih deklet.

Poldrugo leto je kar sem zapustil belo Ljubljano, torej ne morem ve-deti kako so tam reči zdaj. Vendar se vem spominjati na Vilharjeve verze:

Slovenke so zale
In ljubjo svoj dom,
Al' tega ne zabjô:
„Komun Hunderle, komm!“

Ko sem odšel iz Ljubljane sem bil navajen slišati iz ust krasnih Ljubljaučak večidel le nemški jezik. Kako me je pač veselilo, ko sem pri-šel sem in slišal lepe gospice govoriti slovanski. Prigodilo se mi je enkrat da mi je gospica, o kateri sem vedel, da zna dobro nemški, na moje nemške besede (ker nisem še znal českega) odgovarjala le česko, in mi na moje vprašanje zakaj tako, odgovorila: da noče govoriti nemško, ako ni prav po-treba. In to kinča česka dekleta zraven njih telesne lepote najbolj.

Toliko sem hotel napisati o Pragi. Pozneje hočem, ako ljubo, še o česki literaturi nekoliko spregovoriti!

F. T.

svojimi rojaki zatrositi. Beseda: „Fantasiekönigreich“, ktero smo ravno iz Fremdenblatta čuli, das interessante Nationchen der Slovenen, Tomanien, Bleiweisen, struppige Karyatidenhäupter der Czechen, die schweinezüchtenden Srben itd. itd. to so stalni izrazi tega „furor teutonicus“, kakor jih vsak dan cele kupe beremo po nemških časopisih. Tak „furor teutonicus“ se razodeva iz nemških gledališč, kjer je n. pr. na dunajskih manjših odrih zasmehovan Čeh, češka kuharica itd. postala tako stoječa figura, kakor je bil nekdanj Hanswurst. Z dunajskih odrov prehaja ta „furor teutonicus“ na gledališča po provincijah. S tem ne mislim, da sem našel vse prikazni tega „fur. teut.“, vendar sem prepričan da že te pričine dovolj dokazujejo da „fur. teut.“ ni nikakoršna domišljija. Da tudi še omenjam v nekaterih najbolj kričeihh pričinah umazanega telesnega „fur. teut.“, razodeva se ta, ako se po ulicah in krémah za nami vpije: windische Trotteln, windische Hunde, windische Lumpen in kar je tacih krasnih pridevkov še več. „Fur. teut.“ najumazanейšega reda se je razodeval nedavno po celjskih ulicah, ko smo bili na oglih tukajšnjega mesta povabili svoje rojake, naj bi se zbrali v Žaven da bi se posluževali svoje ustavne pravice, in ko nam je ta „fur. teut.“ naša vabila iz oglov potrgal in pa ometal s človeškim blatom in ulično sodrgo. Ne prišel bi v zadrego, ko bi moral še dalje naštevati; pa že to zadostuje v dokaz, da je mnogo „fur. teut.“ med nami in da ima časnikar pravico govoriti o njem.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Vranjskega, 26. jan. — Júst. — Moč in blagor vsacega naroda ima svoje središče v omiki, v učenosti, v zavednosti njegovega bitja in v znanji njegovega prava. Moč naših nasprotnikov, ali izneverjencev, ali odpadnikov, leži v nevednosti, v zaspanosti prostega ljudstva. Človek, količkaj zaveden domorodnega značaja, človek omikan na umu in sreč ne da se voditi kakor deca na vojni; izobražen narod stoji neomahljiv na svetih pravicah človečanstva in ni moči, ktera ga bi sunila iz staleža njegovega. Tako podlago omike so spoznali že zdavnaj mnogi narodi, ki denes stojé v vsej svoji moči pred svetom. Na ta stalež treba je tudi priti slovenskemu narodu.

Ljudstvo zbujati, izobraževati v materialnih in državljskih obzirih, to je naloga vseh že zavedenih domorodcev, dolžnost društev, čitalnic, taborov itd. — Saj tudi nasprotniki ne molčijo, ne zanemarjajo odvrčati ljudstvo od njegovih pravic, onim žugati, kterim le količkaj blizu morejo, narodne zavode grditi itd. Pri tem je tedaj velike potrebe, da se ljudstvu razjasni — kateri se takega pretenja bojé, jim zdravi nazori vdahnejo: saj pridnemu rokodelcu ne bo dela zmanjkalo, ako ga dva iznejeverjenca ne podpirata, — saj usnar lahko kože pri drugem mesarji kupnje, za kakšne krajevke dražje rajši, kakor da bi svoj značaj vklonil po robovsko in služal na komando renegatov. —

Prihodno nedeljo, 31. t. m. bo stavila naša čitalnica svojo otvorjenje. Najlepša prilika zopet ljudstvo v narodnem duhu krepčati. Naj bi torej ne zanemarjali čestiti domoljubi od vseh krajev savinske doline sosebno kmečko ljudstvo privabiti, da se domoljublja spet več nadalne. Treba nam je sploh pozornin biti, treba za volitve (1. sušca deželnega poslanca) vsakovrstne, ljudstvo pripravljeno in dobro okovano imeti. Rok skrižema držati nikako ne smemo. — Pričakujemo obilo obiskovalcev naše svečanosti. Pritecite dragi domoljubi od vseh strani in vsak naj soseda in sosed spet soseda, znanec znanca seboj pripelja; vi pa bližnji rodoljubi, le prepeljite veliko knetov da se seme poseje! Pokažimo svetu edinstvo in složnost. Ako bomo mlačni in zaspani — bo hudič Julko sejal! —

Izpod Grintovca, 28. januarja. [Izv. dop.] Enakopravnost narodov je začela meso in kri postajati; paragrafu 19. je že odveč zmerom le mrtvemu statí na potrpežljivem papirji, pričel se je tudi on dramiti, buditi, vstajati ter prebujen in oživilen hoče djansko stopiti med slovensko ljudstvo. Le čujte in strmite! Pretečene dni dobi tukajšnji župnijski urad (pfarramt) od okrajnega predstojništva v Kranji blanketo natisneno v nemškem in laškem jeziku, na ktere naj se župnik podviga zapisati spremembe v ljudstvu (volksbewegung). Ali se ne pravi to, uradno šaliti se s poštenim slovenskim ljudstvom in z njegovim jezikom? Slovenski poslanci zapomnite si to, da se ne bote pregoreče potegovali za ustavo §. 19. ga že imamo, pa — na potrpežljivem papirji.

Iz Metlike, 28. jan. K. [Izv. dop.] (Čitalnica in tabor.) Da dragi bralci „Slov. Nar.“ ne bodo mislili, kakor da bi naše društveno življenje tukaj celo mrtvo ali zaspano bilo, moram vam naznaniti, da smo 6. sept. 1868 predstavljali na odru naše čitalnice šaloigro „poštena deklica“ in 22. listopada 1868 šaloigro „To sem bil jaz.“ Pri obeh igrah so peli naši pevci domače narodne pesmi s celo navdušenostjo, ktero vsak pevec sam občuti in ktero narodna stvar zahteva. Ples je končal obedve veselici in trajal je vsegdar čez polnoči. 3. januarja t. l. so je napravila v čitalnici tombola in ples, i ravno tako 17. januarja. Za 31. januarja se pa pripravljamo piknik in ples. Mislim da bode radosti dosti. Tudi 2. febr. hočemo svečano staviti doprsnik našega slavnega pevca Vodnika v čitalničnih prostorih.

Zdaj pa še nekaj zanimivega: Tukaj se jako pripravljamo za tabor, kterega mislimo za istino v Vinici — ali prav za prav na Zežlu „pri majki božji“ napraviti. Od vseh strani dohajajo spodbujenja in obljube za materijalno podporo tabora, ki bi se imel sredi meseca maja sklicati in sniti.

Rodoljubi, ki se slagajo z našo idejo, naj nam svoje misljenje in sveto o tej reči blagovoljno naznanijo. Hvaležni bodemo.*)

*) Kdo bi se ne zlagal z idejo rodoljubnih Metličanov! Praktične skušnje iz Štirskih taborov so vam vsegdr na porabo in svetovati je, da se po njih ravnote in to že porabite, kar je moralo pri nas še le delo učiti. Vredn.

Politični razgled.

V poslanske zbornice seji 26. t. m. je interpeloval Skene s tovariši ministerstvo, zakaj se ne predlože dovršeni računi o državnih dohodkih in stroških od leta 1863—1867, češ da se le s takimi računi v rokah dá prav soditi finančni položaj sploh in drž. proračun posebej. — Proračunski odbor poroča o prošnji uradnikov pri sodnijah prve stopnje in svetuje, naj vlada še v tej sejsi predloži osnovo postav, po kateri se ima stanje teh uradnikov izboljšati. Minister Herbst sicer priznava, da je treba v položaji sodniških uradnikov marsikaj spremb, vendar on vidi nevarnost za neodvisnost sodnikov, če dohaja ministerstvu toliko prošenj za više službe in plače. Odborov nasvet se potem potrdi in se še druge želje v prošnjah izrečene priporoče ministerstvu.

Vladni dunajski listi pravijo, da bode večina državne zbornice ministerstvu priporočila, poljsko resolucijo zboru prijaviti, kar je znamenje, da se vendar gospodje bojé, da ne bi Poljaki izstopili, kar mi želimo, da bi storili, tudi v to nevarnost da bi naši poslanci s Klunom vred v svojem „desnem centru“ obsedeli, kjer se jim menda dobro zdi.

Kakor se iz Dunaja piše v česke „Naše Listy“ ima kmalu grof Beust izgubiti ministerstvo zunanijh zadev, kakor je izgubil vsaj po imenu notranjo politiko iz svojih rok. Zunanjo politiko bi prevzela potem Metternich in Apponyi, Beust bi bil samo kancelar, ali zaprav minister cesarskega doma. Da si bo tudi potem vedel ohraniti svoj mogočen vpliv na zunanjo in notranjo politiko, kakor ga zdaj ima, to se lahko misli.

Da dalmatinsko vprašanje z znanim ministerskim odgovorom ni še rešeno za vselej, vidijo celo nemški listi iz tega, da je spljetski župan Bajamonti šel pogajat se zastran necega posojila za Spljet — ne na Dunaj — temuč v Pešto, kjer ima namen razgovarjati se tudi o dalmatinskem vprašanju.

Ogerski in erdeljski Romanje imajo 7. februarja velik shod v kterem se posvetujejo, ali jim je v ogerski državni zbor vstopiti ali ne. Kakor „Corresp.“ pravi je narodna opozicija na Ogerskem premalo delavna in kar se postopanja in namenov tiče needina. Omenjeni časopis silno priporoča voditeljem ogerskih narodnosti naj se snidejo in v tem važnem trenutku popolnoma zedinijo, ker imajo vsi enega nasprotnika.

Srbski vladni list „Jedinstvo“ naznanja, da ako se vname vojna s Turki bode knez črnogorski dal vrhovno povelje čez črnogorsko vojsko znanemu srbskemu generalu Stratimiroviću.

Po Romaniji se razširjuje med narodom v tisočih iztisov govor Bratiana, znanega sovražnika Magjarov. V tem govoru je Bratiano djal: Vsak Roman naj bi puško nosil in, kedar bi ž njo trčil ob tla, naj doni čez goré in doline, čez Krkonose in Donavo oznanjeva, da tu narod prebiva, kteri se bo znal ohraniti“.

Tudi Bavarska se orožuje. Vojni minister bo od prihodnjih kamer tirjal 3 milijone gld. za kupljenje 100.000 pušek.

V Italiji se nemiri zaradi mlinskega davka širijo, dasiravno je o tej zadevi stavljena interpelacija v zbornici. V Massa Lombardo je razsajalo nad 500 knetov pred mestno hišo. Še le vojaki so mir storili.

V Rimu je policija zopet zasledila več skritega orožja. Kište, ki prihajajo po železnici, kakor tudi imenja popotnikov se skrbno preiskujejo. Našli so boje celo kišto bomb, kterih namen ni jasen.

Francoski list „Liberté“ poveduje, da je španska vlada misli, preprečilo izročiti vojvodi Montpensier-u.

V turško-grškem razporu se stvari zdaj niso toliko razjasnile, da bi se eno ali drugo za verjetniše moglo postaviti ali mir ali vojska. Turčija je naenkrat postala prav miroljubna. Njeni časopisi in njeni poslanci preklicujejo vesti, da se Turčija oborožuje. Jasno je, da turški pogum ni tako visoko zraščeen, da bi najraje v vojno silil, kar bi sicer naravno bilo, ko bi se Turki res tako močne čutili, kakor jih slave njihovi dunajski prijatelji, ker Grška se ni najmenj podala v turške tirjave in se jako malo zblala turške „zadnje besede“. Kaj bode Grška zdaj storila, ne pové nihče določno. Govori se pa, da jo misli Rusija v zvezi s Prusijo in severno Ameriko podpirati, dokler Turčija od svojih tirjatev ne odjenja in se tako v očeh svojih nezadovoljnih ljudstev še bolj ne poniža. V Carigrađu pak pričakujejo da bode Grška odnehala in ko bi ne, se tolažijo s tem, da je ogyptovski podkralj obljubil 50.000 vojakov za podporo. To se ve, da tega ne preračunajo kedaj bode teh 50.000 vojakov iz Egipta na bojišče prišlo.

Iz otoka Kreta se čuje, da se uporniki še vedno drže in da so sosebno v vzhodnih okrajih večkrat srečno bojevali se s turškimi krdeli. Iz Amerike upornikom dohaja orožje in obota se jim od tam celo denarno posojilo.

V Španiji se kažejo znamenja, ki ne obetajo svobode. Civilni guvernér iz Burgos-a je bil 25. t. m. ko je na vladno povelje zaznamoval knjige, dragocenosti in umetniške vrednosti, ktere so v avhivu stolne cerkve zavratno umorjen v cerkvi. Mrtvo truplo razmesarjeno. Več korarjev in duhovnov je bilo zraven, ki pa boje umoritev niso branili. Morivce pravijo, da je menih. Zaprtih je več oseb, med temi dva korarja in en dekan. — V Madridu je bilo zavoljo tega umora ljudstvo tako razkačeno nad duhovščino, da je pred palačo papeževga poslanca kričalo: Smrt papeževemu poslancu! Papežev poslanec je moral pobegniti k francoskemu. Pravijo, da bode zdaj zapustil Španijo, kar je za Španijo važno. Španjsko ljudstvo je katoliško in duhovščina ima do njega veliko moč. Misli se, da bode agitiralo svečenstvo za prognano kraljico. Tako se lahko vnmó nesrečne dolge domače vojske med Španci.

V posebnem manifestu obeta španska ministerstvo ostro kaznovati morivce v Burgos-u.

Razne stvari.

* (Volitev za deželni zbor v volilnem okraju Celjskem) je napovedana za 1. dan marca meseca; prvotne volitve se morajo torej že te dni izvršiti. Od nemške strani se še niso nič oglašili: prvič jih imajo menda preveč na ponudbo, ki bi radi v znani Kaiserfeldovi in Waserjevi maniri „zastopali“ Slovence v graškem zboru, potem pa se jim mora po dozdanjih skušnjah menda dozdevati, da bi se utegnil nemški kandidat pri volitvah blamirati. — Upanje na gotovo zmago slovenskega kandidata je menda tudi krivo, da se tudi narodna stran dozda še ni nič genila ali oglasila. Tudi mi se najmanj ne bojmo, da bi še kedaj Nemec za celjsko okolico v Gradci. Vendar se nam potreba zdi, da se savinski rodoljubi o pravem času zedinijo o prihodnjem kandidatu in natanko pazijo na vse kar se godi v zadevah volitve, da ne bo vsak kraj delal morebiti na svojo roko — a vsem v pogubo. Kolikor smo do zdaj slišali se skoraj vsi rodoljubi strinjajo o kandidaturi g. rudniškega posestnika Ivana Žuža v Grižah pri Celji. Po odstopu g. dr. Razlaga bi mogel celjski okraj komaj boljega zastopnika dobiti. Za danes samo to registrujemo brez opombe, da ne bi naprej segali v sklepe in svobodno odloko rodoljubnih Savincev.

* („Novice“ pišejo o tretjem občnem zboru za brambo narodnih pravic.) Odbor je od zadnjega občnega zbora imel 5 sej, in je sprejel 557 udov; — poslal je zastopnikom okolice tržaške adraso, ktera je radosten vtisec učinila na dotičnem mestu; — podal je odbor visoki c. k. vladi vlog z naznanilom, da se hoče društvo imenovati „Slovenija, društvo za brambo narodnih pravic“; — za pismo, ktero naj bi se podalo zaradi učiteljev okolice tržaške po slovenskih poslancih zbornici poslancev, se ni mogla dobiti ona podlaga, na ktero se mora opirati vsaka interpelacija; — naročile so se lične diplome, ktere bodo kmalu gotove in se brž razposlale potem družbenikom; kinčali bodo vsako diplomu grbi vseh slovenskih dežel, na čelu njim bo grb „Ilirije“; — o spominku Vodnikovem je odbor predložil tri načrte, enega, ki ga je izdelal naš domači podobar Zajic, in dva, ki sta odboru po našem umetnem kamenarju Ig. Tomanu došla in Monakovega od dveh slavnih mojstrov. Odbor je dobil tudi proračune vseh stroškov, ki se tičejo spominka. Bili bi po priliki ti-le: I. Cela oseba Vodnikova vlita (a iz bron 5000 gold., b) iz cinka 1500 gold., kalup (model) 500 gold., c) iz marmora kararskega 1800 gold. II. Podnožje iz nabrežinskega marmora 1127 gold. III. Ograja iz vlitiga železa 221 gold. IV. Podzidje v tleh in postavljanje 400 gold. Po takem bi spominek iz bron z došteti drugimi stroški veljal okoli 8000 gold. Pred nabiro doneskov za narodni spominek hotel je zbor izvedeti stroške, da rodoljubi vidijo potrebo zdatne podpore ker nam po takem še manjka nad 6000 gold. — Odbor je pretresal tudi predlog zaradi izdaje časnika društvenega, kteri naj bi izhajal vsak delavnik ali vsaj trikrat na teden; ali spoznal je da društvu, gledé na svoj denarni stan, to nikakor ni mogoče. Sicer bi bil ta list največ konkurent „Slovenskemu Narodu“, in tako obema stan še težavniši. — Pretresovale so se tudi zadeve o volitvah za mestni zbor ljubljanski; pregledali se volilni zapisniki in zaradi nekoliko oseb tudi reklamacije vložile. — Popularna brošura o zedinjenji Slovencev bode kmalu gotova. — Po prebrnem tajnikovem sporočilu povzame predsednik vse posamezne točke sporočila in pozivlja v debato, kjer kdo pričujočih udov želi razgovora. In začel se je razgovor o Vodnikovem spominku, o katerem predsednik najpred zahvalo izrekuje gg. Tomanu in Zajcu za podporo njuno. Gosp. Gorišek svetuje; naj se spominek naredi iz boljše tvarine, — dr. K. Bleiweis: naj se brž nabira doneskov začne z razpošiljanjem načrta Hügelovega, — gosp. Regali naj se voli poseben odsek; njemu odgovarja dr. Costa, da je v 2. občnem zboru že odbor dobil to nalogo, — dr. Poklukar želi, naj se še danes sklene, po katerem načrtu se naredi spominek, in kam se postavi. Dr. Costa kaže, da danes se o tem ne more že končno sklepati, — gosp. Noli želi energične nabire po izgledu Čehov, ki so, ko so nabirali doneske za narodno gledišče, v vsacem shodu, pri vsaki manjši ali večji družbi in celo tudi v gostilnici, vabili domoljube, naj dajo, če tudi le malo, kajti iz malega raste veliko; kader se razpošiljajo vabila za doneske, naj se dodá v majhni obliki obris spominka v kamnoli lesorezu. Dr. Costa odobruje Nolijev predlog. Glasovanje potrdi Gorišek in Nolijev predlog. — O predlogu za časnik pravi gospod Noli, da priznava odborove razloge, vendar mora priobčiti željo, da bi se delalo na to, da se v Ljubljani ustanovi list, ki bi vsaj trikrat na teden izhajal, posebno zato, ker bi štajerski rodoljubi radi preselili list „Slov. Narod.“ v Ljubljano. — Gosp. Kreč misli, da bi društvo imelo že več novcev, ako bi doneske marljivo pobiralo od svojih udov, in kaže na „Tagblatt“, ki ga podpira „konst. društvo“. Dr. Costa mu odgovarja, da odbor ni pozabil pobire doneskov, ali to bo storil kader udom razpošilja sprejemnice, za časnik pa društvu zdaj ni mogoče ne krajevarja dati; naj rodoljubi sami za-se podpirajo časnike; tudi „konst. društvo“ ne izdaja in ne subvencionira „Tagblatt-a“; le nekteri udje so mu pomočniki. — Ker nihče ni nobenega predloga stavil, je predsednik sklenil razgovor s tem, da odbor gosp. Nolijevo željo ad notam vzame, ki se utegne tedaj spolniti, ako društvu pristopi veliko število udov, in se tudi (!) na Štajerskem zbudí misel, da nam je v vsem treba vzajemnega delovanja.

Po razpravah sporočilnih je na vrsto pišla 2. točka programa: razgovor o direktnih volitvah v državni zbor. Podpredsednik gosp. dr. E. H. Costa poprime besedo in govori zoper direktne volitve in nasvetuje naj se po dr. Tomanu drž. zboru izroči peticija v tem zmislu.

* (Čitalnica postojnska) napravi 2. svečana ob sedmi uri zvečer v spomin Vodnikov besedo s tombolo in plesom. Vsi prijatetji čitalnični so k tej svečanosti v ljudno povabljeni.

* (Eno solzo) je nesel zopet nek ljubljansko-nemški dopisnik v „N. f. P.“ Joka se mož čez ljubljansko kupčijsko zbornico. Da samo zato, ker je v slovenskih rokah, to se uime.

* (G. prof. dr. Fr. Miklošič) na Dunaji je dobil pruski red „pour le mérite.“ —

* (Čitalnica v Ameriki.) V S. Francisco, v Kaliforniji, se je ustanovila čitalnica in se je obrnila do vseh slovanskih zavodov v Evropi, ter jih prosi, naj bi jej poslali knjig časnikov in podob, da bi od ž njimi svoje prostora ozalšala. Ustanovitelj transatlantske čitalnice je g. J. Radović, Dalmatinec. Pooblaščen darila sprejemati je stud. med. Pavlo Stejskal s splošni bolnišnici na Dunaji.

* (Strašan ogenj.) Že predčerašnjem so nam pravili železniški uradniki o grozovitem ognji, ki se je vnel v velikem magazinu za prevaževalno blago na kolodvoru v Trstu. Zdaj beremo o njem: Veliki ogenj, ki se je ob pol treh po noči vnel v tržaškem magazinu za oddajanje, je grozovito veliko škode napravil. Ogenj se je vnel v neki shrambi, kjer je ležalo 300 sodov špirta, vsak sod po 12 vedrov. Te shrambe imajo na tleh zatvornice, po kterih se blago spušča v kleti. Po teh zatvornicah se je goreči špirit razlil v niže prostore in je pokončal, kar je bilo tam blaga naloženega. Pri tacev ognju na rešenje tega blaga ni bilo misliti. Škoda, ki se dá zdaj le površno ceniti, iznaša 1½ milijon. Denarja in pisem se je le nekoliko otelo. Ogenj še razgraja (28. jan. ½3 pop.). Iz Dunaja se pričakuje komisija, ki bo preiskovala.

* (Štirski dež. zbor.) Volitev velicega posestva se je preložila na nedoločen čas. — Posl. dr. Stremayr je postal ministerski svetovalec in se bo odpovedal poslanstvu. — Posl. Rachoy je položil svoj mandat. —

* (Dr. Giskra) je dobil „kot representant avstrijskega liberalizma“ od kralja Viktorija Emanuela veliki križ reda italijanske krone.

* (Obsojen) je v Zagrebu kaplan Aksamović zaradi razžaljenja cesarjevega imena na 18 mesecev težke ječe. Viša sodnija je to razsodbo potrdila.

* (Tabor) mislijo napraviti, kakor v „Nov.“ beremo tudi Slovenci na Pivki, na Notranjskem. Živeli!

* (Volitve na Ogerskem), ki se zdaj vrše, nikakor niso igrache. Poroča se, da po nekterih krajih, kjer imajo levienjaki večino, privrženci vladajoče Deakove stranke, ne upajo si na očito pokazati ako nimajo — pištol seboj. Mirni veljavni meščani pak so kar — tepeni, če se ne spoznajo k opoziciji.

* (Vojske) in izurjenih vojakov Prusija, kakor berlinski list poroča, lahko vsak dan en milijon na noge postavi; Francoska tudi čez en milijon, Rusija še več in Avstrija si je ravno ondan dala v državnem zboru 800000 dovoliti. Torej ni menda kar Evropa stoji še toliko stoječe vojske bilo, kakor dan danes. Potem naj veruje, kdor more, da so ti milijoni vojakov le za parado in da se bo mir zmerom ohranil.

* (Iz Gorice) se „Primorcu“ piše: Lani se je odprlo 8 čitalnic ktere so se v letu 1867 ustanovile. Vse te čitalnice se tako krepko razvijajo, da se ni bati za njih obstanek, izvzemši Rihemberško, ktera je že kmalo po svojem rojstvu za taisto strašno bolezen umrla, ktera že na veke pretepa človeštvo in ž njim tudi slovenski narod. Ta bolezen kliče se nesloga. — Naša Goriška čitalnica si še zmerom prav na noge ne upa, dozda jej še nismo mogli pravega doktorja najti. Imamo sicer letos vrle moze v odboru, pa dozda je še niso nič kaj pokazali; kakor se sliši, se zelo vkrvarjajo s stanovanjskim vprašanjem, pa žali bože brez vspeha. Ločujejo se naši odborniki v pesimiste in optimiste. Prvi, ki so v večini, pravijo, da ne bode letos nobene besede; drugi pa vedno kokodakajo o petji, o igrach in Bog vé še o čem; pa dosti kokodakanja, malo jajec! Pesimisti utegnejo prav imeti. Sicer pa ni obupati. — Od vseh čitalnic na Goriškem se odklikujeti Solkanska in Kanalska; ti dve čitalnici se prekoševati ena drugo z izvrstnimi besedami — Narodovo gibanje na Goriškem je pa po Šempaskem taboru prav živahno postalo, marsikteri zaspanec se je po taboru predramil. — Mi se sicer nismo od vlade nikdar dosti nadejali, tedaj smo bili prepričani, da nam tabor vladi nasproti nič koristil ne bode; koristil pa je komur je imel koristiti, namreč narodu, kteri po taborih svoje svete pravice čedalje bolj spoznava in cení. — Naši prvaki, spoznavši to korist, delajo na vse kriplje, da se napravlja na spomlad tabora na Tominskem in v Brdih; točka o Predelski železnici bila bi sosebno pri Tominskem taboru na svojem mestu.

* (Avstrijsko vojno pomorstvo.) „Reform“ piše: Mi ne bomo naši moči na bregu Adrije pomogli, ako napravljamo trdnjave na njenem bregu, ampak napraviti si moramo pripravnega in zdatnega brodovja (floto) in povzdigniti Slovence, kteri so zrno na njem. Naj pa bode Avstrija Slovanom v primorskih deželah tudi poštena in pravična. — To so gotovo tehtne besede, ktere kažejo, da le Slovani morejo vzdržati Avstriji morje in moč.

* (Gosp. Pino) goriški okrajni glavar je, nedavno, od slovenskih županov zahteval, naj ima vsak župan človeka, kteri zraven slovenskega tudi laški in nemški pravilno govori. 3 — 4 župani mu pa odgovoré, da okrajno glavarstvo laže plačuje tacega človeka, nego vsaka županija posebe. — Sploh je pri goriškem glavarstvu premalo uradnikov, ki so zmožni slovenski govoriti in pisati.

„Prim.“

SOL

živinska, rdeča po 3 gl. 50 kr. cent
siva, . . . „ 2 „ 25 „ „
se dobiva pri

F. Koletniku
v Mariboru.

Dunajska borza od 29. januarja.

5% metalike 61 fl. 10 kr.	Kreditne akeje 260 fl. — kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 61 fl. 10	London 121 fl. 75 kr.
5% narod. posojilo 66 fl. 85 kr.	Srebro 118 fl. 75 kr.
1860 drž. posojilo 93 fl. 65 kr.	Cekini 5 fl. 71 kr.
Akeje narod. banke 677 fl. — kr.	